

Nu daagt het in het oosten...

Advent 2010

Zij die in het donker wonen worden
door een helder licht beschenen

Jesaja 2:9b

licht

donker

Hij had de ontbijttafel gedekt. Het was 30 november, de eerste zondag van de advent. Zijn dochter moest vroeg op: studentenbaantje in het verzorgingstehuis. Het was nog donker buiten. Midden op de tafel had hij de kandelaar met de vier kaarsen gezet. Eén kaars had hij aangestoken. Die vormde het enige licht in de kamer.

Zijn dochter kwam de trap af. 'Wat is het hier donker,' mopperde ze, niet goed uitgeslagen en met niet veel zin om aan het werk te gaan, 'mag er niet wat meer licht aan?' Hij reageerde nog maar even niet. Het is moeilijk praten tegen een ochtendhumeur.

Boven aan de trap klink het gestommel van zijn verstandelijk gehandicapte zoon, die vaak vroeg wakker was, alsof hij niets van de dag wilde missen. Voorzichtig kwam hij de trap afstappen. 'Wat een mooi lichtje', zei hij, toen hij onderaan was.

Twee reacties, twee waarnemingen van een zelfde situatie. En beide waarnemingen zijn juist. Het *is* donker. Er *is* een mooi lichtje. Nee, het gaat hier niet om het glas dat half leeg of half vol is. Het gaat om twee kanten van eenzelfde werkelijkheid. Het *is* donker. Er *is* licht. Zo zit de wereld in elkaar. Juist door het licht valt het donker op. Juist door het donker valt het licht op. En door de tegenstelling tussen beiden groeit het verlangen naar bevrijding, naar de doorbraak van het eeuwige Licht. *O kom, o kom, Immanuël*

Colofon

Leesrooster: Steunpunt Liturgie/Anje de Heer
Gedichten/liederen/gebeden: Piet Thomas, *Groot gebedenboek*. Tielt 2010 (p. 6), Sytze de Vries, *Jij, mijn adem*. Zoetermeer 2009 (p. 4), *Zoals nog nooit een ster*, Zoetermeer 2001 (p. 8), Bert van Kooten, *Een God die nabij komt* (Averbode 2008).

Nu daagt het in het oosten,
het licht schijnt overal:

Hij komt de volken troosten,
die eeuwig heersen zal.

De titel van het adventsleesrooster 2010 is ontleent aan een bekend adventslied. Kerst is het feest van het Licht van de Wereld. Het Licht dat eeuwen terug in de kerstnacht naar de wereld kwam, het Licht dat eens definitief door zal breken. In beide gevallen: op Gods tijd.

Licht en donker zijn bekende begrippen – we hebben er dagelijks meer te maken, letterlijk ('voor het donker thuis zijn'; 'je autolichten branden nog') en figuurlijk ('dat kan het daglicht niet verdragen', 'wat kijk je donker'). Naast letterlijk en figuurlijk is er nog een manier om deze begrippen om te gaan, de Bijbelse manier. Met dit leesrooster verkennen we dit Bijbelse spreken over licht en donker. Zo gaan we Advent door, onderweg naar het Licht van de kerstnacht, onderweg naar het eeuwige licht van het hemelse Jeruzalem. Al lezend, zingend en biddend verdiepen we ons inzicht. Zo verfijnen we ons begrip, raken we intenser afgestemd op de werkelijke betekenis van Gods Licht.

De duisternis gaat wijken
van de eeuwenlange nacht.
Een nieuwe dag gaat prijken
met ongekende pracht.

Zij, die gebonden zaten
in schaduw van de dood,
van God en mens verlaten –
begroeten 't morgenrood.

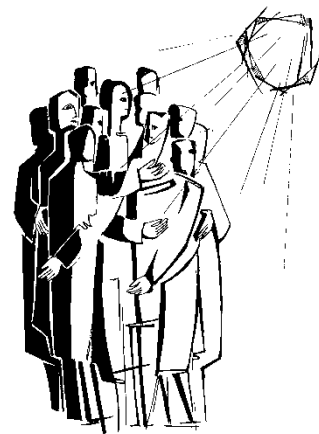
De zonne, voor wier stralen
het nachtelijk duister zwicht,
en die zal zegepralen,
is Christus, 't eeuwig licht!

Elke week begint het leesrooster met een Adventsprofetie. Aan de hand daarvan zijn er vier weekthema's: *Schitterend licht*, *Duisternis*, *Confrontatie*, *Uitzien naar de morgen*. Bij iedere lezing is er een korte toelichting, een aandachtspunt, iets om over na te denken of een vraag opgenomen. De liederen zijn zo gekozen dat ze soms een reflectie op het gelezen Bijbelfragment vormen, en andere keren er op eigen wijze de schijnwerper op zetten.

De laatste pagina bevat een kleurplaat voor kinderen.
Bij het leesrooster is ook een Adventskalender voor kinderen verkrijgbaar.
Het rooster kan dubbelzijdig worden geprint/gekopieerd (a4-formaat).

Reeds daagt het in het oosten,
het licht schijnt overal:
Hij komt de volken troosten,
die eeuwig heersen zal.

SCHITTEREND LICHT

zondag 28 november: Eerste zondag van Advent

lezen: Jesaja 9:1-8 – **ADVENTSPROFETIE**

lied: GK 25, couplet 1-3.

Om over na te denken: Rond dwalen in het duister anno 2010. En: schitterend licht anno 2010.

maandag 29 november

lezen: Genesis 1:1-4 – **SCHEPPINGSVERHAAL 1**

lied: Psalm 19, couplet 1 en 2.

Om over na te denken: Gods eerste scheppingsdaad is licht brengen in de duisternis: 'Duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water. God zei: 'Er moet licht komen' en er was licht'.

dinsdag 30 november

lezen: Psalm 104 – **Loflied op Schepper en schepping**

lied: Psalm 8, couplet 3

Om op je in te laten werken: 'Met glans en glorie bent u bekleed, in een mantel van licht gehuld' (vs. 1-2).

woensdag 1 december - SCHEPPINGSVERHAAL 2

lezen: Johannes 1:1-9

lied: LB 120, couplet 1

Vraag: Waarom is ook dit een scheppingsverhaal? Wat verbindt dit scheppingsverhaal met dat van Genesis 1?

donderdag 2 december

lezen: Johannes 9:1-7 – Hoe de duisternis uit het leven van een blinde verdwijnt

lied: GK 22, couplet 1

Om over na te denken: Jezus brengt licht in de duisternis waarin de blinde vanaf zijn geboorte moest leven. Lees ook vers 39-41 en vraag je af wat dit alles ons te zeggen heeft.

DE EERSTE DAG

Elke morgen gaat de zon weer op
en ze wekt de wereld tot nieuw leven,
want het licht van God is trouw gebleven
aan het stralen van de eerste dag.

Elke morgen gaat de zon weer op
en zij geeft aan alles nieuwe ogen.
Zelfs de regen krijgt dan kleurenbogen,
omdat God zijn schepping niet vergeet.

Elke morgen gaat de zon weer op
en verspreidt het licht van Gods genade.
Zij verwarmt wat groeit tot goede aarde.
Elke dag opnieuw de eerste dag!

Sytze de Vries

vrijdag 3 december – **SCHEPPINGSVERHAAL 3**

lezen: Lucas 24:1-8.

lied: LB 200 couplet 1, 2 en 4

vraag: Waarom wordt de geschiedenis van de paasmorgen hier ook een scheppingsverhaal genoemd? Wat verbindt dit scheppingsverhaal met dat van Genesis 1?

zaterdag 4 december

lezen: Openb. 21

lied: LB 124, couplet 1

Om op je in te laten werken: De stad heeft het licht van zon en maan niet meer nodig, de nacht zal er niet meer zijn: over haar schijnt Gods luister, en het lam is haar licht.

DUISTERNIS

zondag 5 december: Tweede zondag van Advent

lezen: Jesaja 60:1-9 – **ADVENTSPROFETIE**

lied: Psalm 85, couplet 1 en 4

Om over na te denken: 'Duisternis bedekt de aarde en donkerte de naties'. *Vraag:* pak de krant van vandaag erbij – kun je aan de hand van het nieuws de 'duisternis' van dit moment aan wijzen? Wat vraagt dit van ons, die weet hebben van 'de luister van de HEER'?

maandag 6 december

lezen: Genesis 15:1-21 – nacht van angst, nacht van belofte

lied: Psalm 105, couplet 4, 5 en 6

Om over na te denken: Twee nachtelijke gebeurtenissen die kenmerkend zijn voor Gods weg met zijn kinderen. Als eerste Abraham die de sterren moet tellen, lichtdragers aan de

nachtelijke hemel; hoe langer je kijkt, hoe meer het er worden. Als tweede een situatie die we als bijna bizar ervaren: Abraham tussen de kadavers, in het nachtelijk duister. Hij raakt overweldigd door angst en diepe duisternis (vs. 12), hoort Gods stem (vs. 13-16), en tussen de dierhelften beweegt zich een brandende fakkel (vs. 17). In deze angstwekkende en tegelijk indrukwekkende nacht sluit de HEER zijn verbond met Abraham.

dinsdag 7 december

lezen: Genesis 28: 10-22 – vergezicht in het donker

lied: Psalm 127, couplet 1 en 2

Om over na te denken: In het donker van de nacht, in zijn slaap zelfs, krijgt Jacob een nieuwe werkelijkheid voor ogen: een ladder naar de open hemel. De HEER tekent de toekomst voor hem. Juist door het duister van de nacht wordt de werkelijkheid van de ladder naar de open hemel en de beloften voor de toekomst een stralend beeld.

woensdag 8 december

lezen: Genesis 32:23-32 – duisternis = confrontatie

lied: LB 388, couplet 1 en 7

Om over na te denken: De duisternis kan confronterend zijn. Hoe vaak liggen mensen juist niet 's nachts te woelen in hun bed, in de greep van zorg, angst, verdriet. Het zijn echt niet alleen kinderen die bang zijn in het donker, bang zijn voor enge beesten onder het bed of spoken achter de gordijnen. Jacob, alleen achter gebleven, voert een gevecht in de nacht. De Bijbel vertelt helemaal niet zoveel over wat er gebeurt, maar tussen de regels door groeit de spanning, en Jacob weet – hoe? hij wéét het – dat hij de persoon met wie hij worstelt om een zegen kan vragen. En hij weet, al krijgt hij geen naam te horen, 'ik heb oog in oog met God gestaan'.

GEBED OM LICHT

God, Bron van leven,
gedenk uw mensen
die verblind door tegenslag
geen licht meer zien.
Raak hen door de kracht van uw trouw,
breng hen op verhaal
en geef nieuw leven.

God, Bron van leven,
gedenk uw mensen
die ziende blind zijn,
mensen vol haat en geweld.
Maak hen open door de kracht van uw Woord,
maak hen zacht door de dauw van uw Geest.

God, Bron van leven,
Gedenk uw mensen
die door anderen worden overschaduwd,
mensen in het duister,
mensen geweerd uit de kring der levenden.
God, neem het op voor hen die onogelijk zijn,
niet om aan te zien.
Zie naar hen om, Gij levende.

Paul Bruggeman, Gerard Zuidberg

donderdag 9 december

lezen: Ezechiël 32:1-8 – duisternis = dood (1)

lied: LB 389, couplet 1 en 2

Om over na te denken: Een onheilsprofetie over Egypte, een machtig rijk met een vorst als een god. Maar als de ware God met zijn oordeel komt gaat het licht voor koning en koninkrijk uit. Het zal diepdonker zijn, zwart als de nacht, de duisternis van de dood (vs. 7-8).

vrijdag 10 december

lezen: Job 3 – duisternis = dood (2)

lied: Psalm 88, couplet 1 en 4

Om op je in te laten werken: Zie hem zitten te midden van de puinhopen van het leven, Job. Onder de zweren, kleren gescheurd, en het hoofd kaalgeschoren. Hij vervloekt de dag dat hij het levenslicht zag (vs. 3). Hij roept om duisternis (vs. 4-5), wil dat de dag van zijn geboorte wordt uitgewist en verdwijnt in het diepste donker (vs. 6). Lag hij maar in het graf (vs. 13), daar zou eindelijk rust zijn (vs. 17). Hij kan geen licht meer zien! 'Waarom geeft God het licht aan hem voor wie de weg verborgen blijft, wie hij de weg verspert'. Hoe donker kan het leven zijn...

zaterdag 11 december

lezen: Romeinen 13:11-14 – de nacht is ten einde

lied: LB 124, couplet 2

Om over na te denken: Vijf nachtelijke situatie lasen we deze week. In de eerste drie brak steeds het licht door, maar in de laatste twee niet meer. Ezechiël profeteerde verwoesting, Job kon alleen maar verlangen naar de donkere rust van de dood. Duisternis op wereldniveau, duisternis in een mensenleven – op gezette tijden krijgt ieder mens wel zicht op die harde werkelijkheid. MAAR: in die werkelijkheid klinkt een Goddelijke handreiking: 'De nacht loopt ten einde, de dag nadert al.' En dus: 'Laten we ons daarom ontdoen van de praktijken van de duisternis en ons omgorden met de wapens van het licht.'

zondag 12 december: Derde zondag van Advent

lezen: Jesaja 2:1-5 – **ADVENTSPROFETIE 3**

lied: LB 126, couplet 1

vraag: Wat betekent de oproep van vs. 5 voor ons leven? Betrek alle gelezen verzen bij de beantwoording van deze vraag.

maandag 13 december

lezen: Exodus 10:21-28 – duisternis, óf...

lied: LB 129, couplet 1 en 2

Stel je voor: Waar de Israëlieten woonden was het licht en in Egypte heerste de nacht. Hoe is dat geweest? *Vraag je af:* Heb je het zelf in de gaten wanneer je in het donker leeft?

dinsdag 14 december

lezen: Exodus 11: 1-8, 12:29-30 – dood in het donker

lied: LB 129, couplet 3 en 4

Om op je in te laten werken: In de nacht sterven alle eerstgeborenen. Dat betekent: de eerste van een nieuwe generatie sterft, de voortzetting van het leven wordt afgebroken.

woensdag 15 december

lezen: Exodus 13:21, 14:5-31 – donker en licht, dood en leven

lied: LB 129, couplet 5 en 6

Om op je in te laten werken: Lees vs. 21 van hoofdstuk 13 en vs. 20 van hoofdstuk 14 nog eens. Zie het voor je: wolk- en vuurkolom, wegwijzer en lichtbron. Aan de ene kant leven, aan de andere kant dood. Lees vervolgens 1 Kor. 10:1-2 'Broeders en zuster, ik wil graag dat u weet dat onze voorouders allemaal door de wolk werden beschermd en allemaal door de zee

GOD ONTMOETEN

Om God op aarde te ontmoeten
moet je lang en zorgzaam waken
bij wat je is toevertrouwd,
zoals de herders in het veld.

Of je moet in lange nachten
turen naar sterren in de verte
en als wijzen uit het Oosten
stapvoets vreemde wegen gaan.

Wie de wereld wil beheersen
als een koning doelbewust,
doodt de vreugde van het leven,
jaagt God op een verre vlucht.

Wie Gods weg denkt klaar te zien,
kent Hem niet waar Hij verschijnt
in de zorgen en de dromen,
blind voor God die mens wil zijn.

Jef De Schepper

trokken, dat ze zich allemaal in de naam van Mozes lieten dopen in de wolk en de zee'.

donderdag 16 december

lezen: Exodus 33:18-23, 34:29-35 – de luister van de Heer

lied: GK 78, couplet 1-3

Om over na te denken: 'Geen mens kan mij zien en in leven blijven'. Mozes kon slechts een glimp van Gods majesteit zien (33:22-23). En steeds als hij met de HEER heeft gesproken glanst zijn gezicht. Dat alleen al is confronterend voor de mensen, ze kunnen het eigenlijk niet aan.

vrijdag 17 december

lezen: Handelingen 9:1-19 – verblind door het licht

lied: LB 126, couplet 2 en 3

Om op je in te laten werken: Licht kan heel plezierig zijn: verhelderend, troostend, verwarmend. Licht kan ook confronterend zijn: je ziet wat je niet wilt zien, je raakt verblind. Saulus wordt verblindt door Gods licht. En als hem de schellen van de ogen vallen .... laat hij zich dopen.

zaterdag 18 december

lezen: Efeziërs 5:1-14: kinderen van het licht

lied: LB 124, couplet 3

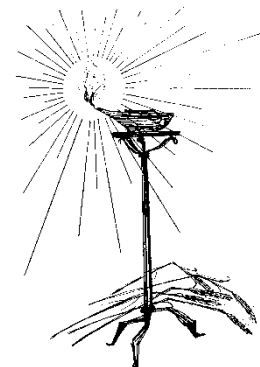
Om over na te denken: Het ging er deze week om dat licht en donker in Bijbelse zin confronterend zijn. Het licht van God dwingt ons tot een keuze: sluiten we er de ogen voor, of durven we in het volle licht te staan. In Christus is dat mogelijk, Gods liefde neemt ons bij de hand. Tegelijk blijft de confrontatie: dat wat het daglicht niet kan verduren moeten we achter ons laten. 'Eens was u duisternis, maar nu bent u licht, door uw bestaan in de Heer. Ga de weg van de kinderen van het licht'. En wat is dat? 'Het licht brengt goedheid voort en gerechtigheid en waarheid'. Drie begrippen die je boven je bed kunt hangen, onder je kussen leggen, in je agenda schrijven, op een geeltje op je laptop hangen, als een spiekbriefje met je meedragen:

goedheid

waarheid

gerechtigheid

UITZIEN NAAR DE MORGEN

zondag 19 december: Vierde zondag van Advent

lezen: Numeri 24:15b-19 – **ADVENTSPROFETIE:** een ster komt op uit Jacob

lied: LB 122, couplet 1

Om over na te denken: We hebben het zelden over 'ster die opkomt'. Sterren *zijn* er gewoon als het donker wordt, hoe donkerder, hoe meer. Maar op bepaalde momenten zijn er wel degelijk sterren die opkomen, de Morgenster bijvoorbeeld die aan het eind van de nacht nog voor de zon aan de horizon verschijnt. De Morgenster is in de Bijbel een symbool van hoop en verwachting: als de Morgenster opkomt, is de dag niet ver meer. Zo wordt het hier gebruikt: een opkomende ster, niet in het heden, nog lang niet nabij (vs. 17), maar dat 'hij komt is zeker. En daarna: de dag.

maandag 20 december

lezen: Maleachi 3:13-24 – **ADVENTSPROFETIE:** De zon die gerechtigheid brengt

lied: LB 122, couplet 2

Om tot je door te laten dringen: vs. 20

dinsdag 21 december

lezen: Lukas 1:68-79 – **ADVENTSPROFETIE:** Een stralend licht uit de hemel

lied: LB 122, couplet 3-5

Om tot je door te laten dringen: vs. 78-79

woensdag 22 december

lezen: Psalm 130 – Uitzien naar de morgen

lied: LB 119, couplet 1

Om over na te denken: Is Advent een periode om blij en verwachtingsvol naar Kerst toe te leven, kaarsjes in de kamer en een boom vol lichtjes? Advent is een periode van verwachting, maar vooral ook van een groeiend besef van onmacht. Hoeveel kaarsjes we ook aansteken en hoe mooi de lichtjes in de boom ook stralen, wij kunnen het heil niet bereiken, het breekt ons bij de handen af. Tot Gods Koninkrijk in volle glorie daar is, zullen we Advent blijven vieren: 'Mijn ziel verlangt naar de Heer, meer dan wachters naar de morgen, meer dan wachters uitzien naar de morgen'.

donderdag 23 december

lezen: Psalm 43 – Zend uw licht en uw waarheid

lied: LB 119, couplet 2 en 3

Suggestie: Lees als je er tijd voor hebt psalm 42 en 43 als een eenheid. Proef al lezend en al luisterend de dorst, de weemoed, de pijn, het verdriet, het pleiten, het vertrouwen, het diepe verlangen.

vrijdag 24 december

lezen: Matteüs 1:1-16 - stamboom

lied: LB 119, couplet 4 en 5.

Om over na te denken: Terwijl de tijd doorgaat en de mens verlangend uitziend naar Gods Koninkrijk, is God werkzaam en Hij ziet wat wij pas achteraf kunnen zien en dan alleen als we erop gewezen worden: *Abraham verwerkte Isaak, Isaak verwekte Jacob, Jacob verwekte Juda en zijn broers..... Jacob verwekte Jozef, de man van Maria. Bij haar werd Jezus verwekt, die Christus genoemd wordt.*

zaterdag 25 december: Eerste kerstdag

lezen: Lukas 2:1-20 - Geboren in de nacht

lied: LB 124, couplet 4 en 5

Om te danken: In de nacht geboren: Jezus, Zoon van God. In de nacht verschenen: een stralend licht van de HEER.

zondag 26 december: Tweede kerstdag

lezen: Lukas 2:22-38: Een licht zo groot zo schoon

lied: LB 150, couplet 1-5.

Om over na te denken: Simeon weet wat hij ziet: redding, licht van de wereld. Hanna weet wat zij ziet: de bevrijding van Jeruzalem.

Licht jaagt het donker op
en straalt het schijnsel van het vuur teniet
bedek je ogen
bedek je ogen
voor dit licht valt het bestaan
het mager bestaan van tekort op tekort
voorgoed in duigen

Dan staat het lied aan de lucht
Ongehoord van volheid
Verzadigd van vrede
Het sneeuwt van de hemel
Ere
Vrede
Welbehagen
Deze nacht draait de wereld om
Wie de hand van het Kind vat, vindt vrede
getekend.

Joke Verweerd

